

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. J. van den Broek, L. Doedes, G. D. Jordens,
J. F. Ligtenberg, Ch. J. I. M. Welter.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Reveille!

Tetteretet! Tet! Tet!

Wordt wakker! Sta op! Om je heen jubelt het leven, straalt de zon in de tintelend-blauwe lucht. De mufte slaap van genoeglijkheid heeft reeds te lang geduurd in het D. S. C.

Sta op en open je oogen! Zie je niet de trilling van de lachende blijheid in de zonnige lucht, hoor je niet de doffe dreun van het reuzen-baren om je heen. Vooruit, sta daar niet te suffen! Ik wil, dat je zult voelen dat er zon is, en geen regen, buig je uit het raam, steek je hoofd in de frissche lucht en zie het gouden licht spartelen op het water, branden in de straat, en klaterend lachen op de roode daken van ons Delft; zie je nu dat een andere mooiheid is dan gister, toen de grijze lucht weende over de stad en de troosteloze boomen dikke druppels lieten vallen in het stille medelijdende water. Of zijn je hersens nog te versuft door het genoeglijke whistje bij een genoeglijk glas wijn met je vriendjes, die heusch heel aardig kunnen praten.

Wat zeg ik, aardig, nee flink bepaald flink waarachtig, kerels die gedacht hebben en gevoeld, liberale kerels die het belachelijke van stand inzien, natuurlijk wetenschap, kunst, socialisme, anarchisme, de vrouwen, corpspolitiek, de P. S., vrienden en bekenden bekleetsen, pardon, bespreken onder een whistje of onder een glas port op S. P.

Vooruit, wordt wakker en weet één oogenblik tenminste, hoe beroerd je bent, voel één oogenblik je mufte leegheid en begrijp één oogenblik hoe je een corps naar beneden trekt; dat enkelen door hun corpsliefde hoog willen houden. Je bent in staat om te zeggen dat je ook corpsliefde hebt, maar dan zeg ik, dat je dat niet hebt, dat je niet eens weet, beter gezegd voelt, wat corpsliefde is en dat dat woord in jou mond een holle klank is, zoals bijna alle door jou geuite begripwoorden holle klanken zijn. Corpsliefde heeft hij, die het corps zóó tracht of wenscht te veranderen, zoals hij dat zich mooi en groot denkt. Maar jij wenscht niets te veranderen jij vindt het heel genoeglijk zoo in 't corps, waarom nu ruzie gemaakt en van een bewust begrip van groot en goed is bij jou geen sprake. Je vindt je zelf niet groot, o nee, maar toch ook geen sul. Je bent juist goed af, net midden in, nee, net als alle anderen. Je vindt het maar wat goed en prettig dat Jan van der Waerden's invloed het geheel genivelleerd heeft; maar je begrijpt niet dat hij dat heeft gedaan in de idealistische hoop dat gelijkheid tot hogere ontwikkeling van het geheel en van de individu zou leiden; en natuurlijk begrijp je niets van de teleurstelling, die hij moet hebben, in plaats van een verbetering te hebben aangebracht in een flauw-karakteristieke, nog-wel-typische toestand met enkele karakters er in, het corps zeer zeker te hebben achteruitgezet tot een kleurloze gelijkheid zonder karakters. Geheel tegen zijn verwachting, die alles naar het hoge wilde trekken, heeft door zijn invloed en die van anderen de handeling van het hoge op het lage geleid tot een stilstaan op nul.

De karakters zijn weg; de een heeft iets er bij gekregen, en van de andere is iets afgenomen. En in deze burgerlijke rust slaapt de corpsgeest zijn slaap van vadsige lamheid, van jong-oud leven en droomt zijn brave liberale kruideniersdroomen.

Maar ik wil reveille blazen; ik wil met een trots gebaar de trompet hoog in de lucht steken en blazen den zang van het ideale leuke frissche corpsleven, gelijk een heraut, die de blijde intocht van de schoone chatelaine uitroept over het feestelijk land. En al zal er geen een ontwaken, toch wil ik luide uitschetteren hoe ik het goed en mooi vind.

Tetteretet! Tet! Tet!

Ontwaakt! Sta op! Er is een nieuwe dag geboren, en iedere dag is er een.

Voel je vrijheid en zeg: Ik wil, ik doe, maar leef niet onbewust, volgend het zachte trekken van de gewoonte om je heen.

Kleed je aan en zeg, zoo je je persoon voelt: Dit wil ik aantrekken en deze das wil ik strikken. Ze zullen met dit weer me prettig kleeden.

En zoo je geen persoon bent, koop dan een mooie jas, een mooie das, neem een houding aan van wis-en-bliksems-wel-iets-zijn en laat je nietigheid schuil gaan achter deze dingen.

Maar koop niet dezelfde deukhoed en demie als die van al je vrienden. Trek eerlijke, stevige rijgschoenen of deftige, voorname verlakte knoopschoenen aan. Maar geen bottines met elastiek waar de lussen buiten hangen.

Loop op straat en zeg: Ik ga werken, dat is goed; of flaneer, zie de romantische oude stad, de opgewekte kleine huizen, de oude statige torens, de geheimzinnige grachtjes en maak gekheid met de frissche dienstmeiden die aan 't schrobben zijn; of loop gauw een straatje om, om de blik van een lief meisje nog eens te ontmoeten. Maar loop niet suffend en onbewust met een zeurige nasmaak van thee naar de P. S.

Voel je zelf opgewekt of zwaarmoedig; zeg: de heele wereld is een vreugdedal of een tranendal. Maar zeg niet met de povere opgewektheid van iedere-dag-je-boterham: het gaat me heel goed.

Heb ruzie met je vriend of vind hem vandaag juist walgelijk leuk; voel ineens een ruime rust nu hij bij je is en lach hardop of zacht-intiem. Maar wees niet klein en weinig eischend in je vriendschap.

Wees een rustig of gras-groen socialist of een pessimistisch-anarchist of zeg dat je daaraan niet doet; vind alle andere studenten domkoppen, stumperts en je zelf uitverkoren wijs of lach om het pedante aangestel van een ander; maar voel je zelf en de anderen niet allemaal even wijs en even gewichtig.

Spreek en schrijf als je iets voelt en overdrijf desnoods tot daverende onzin; dit alles is nog beter dan het lange sabbelen over onbelangrijke dingen, waar maar een heel klein beetje leven in zit.

Schrijf over dingen, die je het hevigst aangrijpen, over vrouwen en de bedwelmende zoetheid van kussen. Maar wees eerlijk en maak je niet belachelijk met gestolen sentimenten.

Als je je in een vereeniging hebt laten kiezen, wil dan wat; begrijp dan wat de sport wil, wat muziek is, wat tooneel eischt. Voel de mooiheid van een gezond lichaam, geniet de hevige ontroering van muziek; begrijp de machtige inwerking van een goed gesteld levens-stuk en stel je eischen hoog, heel hoog, te hoog. Vloek tegen je medebestuurleden, scheld ze voor ezels als ze je niet begrijpen, en verwijder alles wat je tegen houdt. Beter heel veel

nullen geven en half slagen, dan heel weinig geven en schitterend geslaagd heeten.

Als er verkiezingen zijn, stel je zelf dan gemotiveerde eischen voor een bestuurslid, desnoods verkeerd gemotiveerde; dit is beter dan het sleurig en zeurig stemmen of het negeren.

Begrijp het genot van het leven en zeg niet: Frans 'n Griekje, omdat je gister en eergister enz. ook een Griekje gehad hebt. Zie de donker-roode-kleur van de port; hou het glas tegen 't licht en zie het glanzen van de rijke kleuren, die zijn als rustig genot.

Zie dat de slanke Rijnwijnflesch anders is als de dikbuikige Bourgogne flesch; schenk de Champagne gracieuselijk in en geniet de fijn tintelende opbruisching, als 't licht-gulden vocht vloeit over de fijngeslepen kristallen rand. Weet dat een sigaret elegant is en een sigaar genoeglijk.

Drink veel, heel veel in een onlesbare dorst naar het dolmakend vocht; word dronken, zwaai met je armen, trap tafeltjes omver, huil dat je een dubbeltje verloren hebt of lach onbedaarlijk om een gebroken glas, hou een geestige toespraak tot de Oude Jan en verwijt hem ernstig dat hij schuin staat; of hang over een brugleuning, en zeg dat de heele bliksemsche boel je niets kan verdommen.

Of doe dit alles niet; drink matig, met fijn genietende teugjes, tot dat je je een God voelt in het genieten en je in heerlijk entoesiasme uitroept: De heele wereld is van mij.

Laat een hevig verlangen je wild, rood bloed voortjagen, of bedwing je onrust met kracht; maar negeer het niet.

Verbeest je leven met hoeren of heb medelijden met ze, lach je klaterende jonge lach met haar, terwijl je cancanneert over de avondstraten en de geërgerde burgerlijkheid hoont, voel de passie in je als mooi en groot en dus niet zondig en zwelg ze in tot je lippen bleek worden van genot; en laat in oogenblikken van rustig en breed zien je hooge lach daveren over de belachelijke kleinheid der menschen met hun zondetjes en wetjes.

Of wees dit alles niet; wees streng over jezelf, beschouw de kuischheid als een deugd en het leven in wit-blanke reinheid groot; geniet de gracieuze beschouwing van jonge meisjes en kweek je heilig ideaal met stille verlangens; voel al het grof reëele als minwaardig, zondig . . . .

Maar wil wat! Doe wat! En verlaag je zelf en anderen niet door de grootste studenten-zonde, de zonde van het knusse niets-zijn!

J. d. A.

Volksweerbaarheid.

14 MAART 1900.

Ik zal je nu wat vertellen van de vergadering bij ons gisteravond gehouden om een afdeling „Volksweerbaarheid” op te richten.

De voorzitter herinnerde zich bij de opening met vreugde den tijd dat hij voor het „achtenswaardig ambt van officier” werd opgeleid, vertrouwd dat alle aanwezigen met de schoone bedoelingen van het kommittee wel zouden instemmen en verleende het woord aan een jong eerste-luitenant met 'n flink gezicht.

Toen begonnen mijn ooren te suisen en te tuiten en eerst op het einde eener flinke pauze heb ik m'n normaal gehoor weer herkregen. Het ruischte, bruischte, flikkerde, knalde, donderde, bulderde . . . Hoon, enthousiasme, vuur, verontwaardiging, medelijden, opschudding, voortzweeping alles moest gebezigd worden om in de menschen die „geen idealen meer hadden, in wie het heilige vuur der traditie was gedooft”, nieuwe bezieling te brengen.

Want was het niet aller plicht ons dierbaar vaderland te verdedigen met ons eigen lijf als de ure des gevaar's naakte, moesten allen niet als één man verbonden zijn om in die ure het dierbaar geboorteland te verdedigen met hand en tand tegen welken vijand ook?

Neen, hij geloofde het niet: dat fiere volk van den tachtig-jarigen oorlog dat door zijn eendracht het machtige Spanje heeft verpletterd; dat goed en bloed heeft opgeofferd om de eigen vrijheid en onafhankelijkheid tot den laatsten ademtucht te verdedigen; dat volk kon niet zijn schoon karakter geheel hebben verloren. Nog altijd had het zijn land lief „met de liefde van een jaloerschen minnaar”; nog altijd blaakte de borst voor dat dierbaar plekje grond, ontwoekerd aan de baren, stuk voor stuk door eige: kracht aan de woedende golven ontroofd.

En al had ook de laffe slappe moderne litteratuur haar nadeeligen invloed doen gevoelen, in de ure des gevaar's zou ieder weer in zich voelen die zelfde ontstuijmige liefde voor onze nationaliteit.

Helaas de beschaving heeft veel heilige traditie aangestast. Thans reist men naar Parijs en Zwitserland, naar Algiers en naar den Rijn, maar welk Nederlander „brengt zijn kinderen naar Heiligerlee waar den 23ste Mei 1568” onze voorvaderen hun leven veil handen voor onze onafhankelijkheid?

En toch wij allen voelen de plicht om ons vaderland te verdedigen en het besef van dezen plicht in verband met de heerlijke „Drieenheid: Oranje, vorst en vaderland” . . . ons eigen erf . . . de nood het hoogst dan was daar Oranje . . . . traditie . . . . ontwoekerd . . . . elk rechtgeaard Nederlander . . . .

Zullen we de inleiding nu maar laten voortrollen in eigen fantasie, we kunnen ze naar eigen goedvinden verlengen en voltooien, want we kennen alles wat geweest is en komen kan — vierden wij geen kroningsfeesten: oranje en panje, enthousiasme en bitter? lazen we niet de militaire uitingen in de Groene 'n klein jaar daarna? en nog kortelings de N. R. Ct. over schijfschieten? — en van veel vroeger: hoorden we niet tot in den treure om ons gonzen op de schoolbanken (nota bene in de neutrale school) de bombast der versleten vaderlandsliefde, de slappe nagalmen van een eens krachtige revolutionnaire taal? We kennen die holheid, dien vlakke schijn die het wezen vervangen moet, het fraai-klankig gebazel eener burgerij die in versletenheid haar idealen verloor, maar nu haar naaktheid en armoë wil dekken met den tot dwaasheid verworpen tooi. We kennen . . . en daarom kunnen we vrij en onbevungen aanvullen en voltooien.

En toen de inleider ophield en het geluid van het gedonder lang nog nagalmde door de zaal; snakten wij, de leden eener jonge nieuwe klasse, een klasse met groote schoone idealen, naar de gelegenheid om te zeggen van wat wij verstonden onder volksweerbaarheid. We wisten dat ons woord hoe ongekuist het ook zou mogen zijn, toch in z'n eenvoudigste nuchterheid zou dragen het vibreeren eener jeugdige, wordende beweging, de overstelpende kracht eener onopgesmukte, zuivere, reëele levensbeschouwing.

Van den anderen kant welde ons het woord naar de keel, omdat wij vreesden dat de nasleep der burgerij, de onbewuste, versufte, bedompte arbeiders weer zouden zijn meegevoerd door het militaire schitterwoord en den bombastpraal. Want in de lagen der arbeiders die het inzicht van eigen toestand nog missen die door het gedomp hunner overheerschers de vernedering van den leiband nog niet zien, in die lagen is de nieuwe leer nog niet gekomen met kracht van haar nieuw geloof en het fierheidsgevoel van de zekere toekomst. In die suffe, gestorven harten is niets van wat de zienden met blijheid vervult; en waar niets is daar kan een schijn, een hol geluid nog verovering maken.

Doch de gelegenheid om de suffenden te rukken uit hun verdooving en hen de oogen te openen voor de werkelijkheid, de gelegenheid om nu eens de zaak te laten zien van de keerzijde — die werd eerst geboden nadat de lijsten der deelnemers waren betekend, nadat de blinden en onnoozelen waren overrompeld. De voorzitter die met burgerlijke minzaamheid en burgerlijke fairheid de vergadering heeft geleid gaf aan de voorstanders der werkelijke volksweerbaarheid het woord toen hij den oogst voor het Namaaksel had verzameld.

En na het protest tegen zulke fairheid hebben wij met ons vuur en ons enthousiasme, onze volksweerbaarheid verdedigd. Wij wezen op het militarisme als een der machtsmiddelen van de bezittende klasse, op het leger dat als georganiseerde en gedisciplineerde macht in mogelijk conflict ten allen tijde staat tegenover het volk dat, hoewel krachtig in zichzelf, z'n latende rustende kracht niet uiten kan, daar de volkswil niet in vastberadenheid kan uitgesproken worden, zoolang ieder onzeker is omtrent het aantal van hen die in het eischensuur naast hem zullen staan ten steun. Wij wezen erop dat aldus elk versterken van het militarisme was, een konsekwenter zich verknachten aan het bezit.

Onze vaderlandsliefde zal vlammen wanneer de proletariërs van onderdrukten, vrijen worden, en een vaderland erlangen; maar wij zullen nimmer onze krachten geven als die gebruikt kunnen worden tegen ons zelve.

Al te doorzichtig is dan ook de bedoeling der nieuwe

beweging: „Volksweerbaarheid moet zijn in overstemming met nationale toestanden, dus hier met onze positie als groote koloniale mogendheid.”

Fiere Transvalers, Ploertige Atjehers! Prachtige twee-eenheid van burgerlijk gehuichel!

Na onze woorden, die machtig als daden in de vergadering drongen, zouden de debaters beantwoord worden. Wij wisten dat men het niet wagen zou op onze tegen aanvallen in te gaan, de socialistische kritiek staat nu eenmaal te sterk tegen de bakerpraatjes eener stervende uitgeteerde klasse. Maar wel brutaal was 't de beukende argumenten te passeeren door te spreken een deels van de jeugd der sprekers, anderdeels van de te vergeven bitterheid der ouderen: het niet-altijd-rooskleurige leven had hun oordeel verscherpt. Dit was wél brutaal, de brutaliteit van het pratte bezit dat van heusche arbeiderstoestanden minder weet dan de jongste socialist, daar een werkelijk contact met die arbeiders voor hen een verontreiniging schijnt te zijn: Een jong luitenant met kastengeest en kliek isolement, en een Leidsch student die van zoetheid vloeide over de „welwillende bereidwilligheid van het ministerie van Oorlog”, dat waren hier de mannen die tot spreken en beslissen bevoegd waren.

Maar de arbeiders hebben gesproken en zijn gehoord; de broeders der Enschedeesche arbeiders die voor de weerlooze diamantbewerkers f 1550,— te zamen brachten hebben gesproken tegen de broeders van hen die de millioenairs-collecte in Zeist (voor hetzelfde doel gehouden) hebben opgedreven tot f 175,—.

De arbeiders die zich weerbaar willen maken hebben geprotesteerd tegen de klasse die aan hunne kinderen door ontstentenis van voed- en kled-plicht de weerbaarmaking beletten; tegen hen die den arbeiders met het economische ook het politieke geweer onthouden, die hen verstoken houden van hun kiesrecht.

En onze jonge bewuste krachtsuiting, onze blij-trillende, hoog-levende hoop heeft een nabeving móeten jagen in de luisterende ontvankelijkken.

Wij hadden een avond van schitterende propaganda.

TH. V. D. W.

Het zevende gebod.

Een der meest verdienstelijke dingen die een auteur kan doen, is een goed tooneelspel schrijven. Hij moge in een roman, in een gedicht, nog zoo nabij komen aan het naar waarheid weergeven der menschelijke aandoeningen, nooit zal hij er zoo zeer in slagen zijn publiek deze aandoeningen te laten meeleven, het geheel daarvan te doordringen, als in een tooneelspel, waar hem naast het woord ook het gebaar, de groepeerings, ten dienste staan, die hem in staat stellen, beter dan door eenige omschrijving aan ieder woord zijn juiste beteekenis te geven; waar hij de verbeelding van de toeschouwer niet behoeft af te leiden van de dingen die hij te zeggen heeft, om voor hem zijne personen als levende wezens te doen bestaan, maar waar hij onmiddellijk in staat is, hem deze in hun meest plastische vorm, als menschen van vleesch en bloed, te doen zien.

Maar ook juist daarom voor den auteur moeilijke taak, want wee hem, zoo hij zijne personen in hunne uitingen niet met dat leven weet te bezielen, zoo hij hen niet dat algemeen menschelijke weet te geven, dat noodig is, wil de toeschouwer in hen wezenlijk medemenschen zien, wier lijden hem ontroert, wier vreugde hem verblijdt, niet meer de acteurs die hunne rollen staan op te zeggen. Want moge de plastiek van het tooneel voor den auteur een middel zijn om de in zijne verbeelding gegroeide personen voor den toeschouwer in volle realiteit te doen leven; wanneer deze personen niet de kiem van algemeene menschelijkheid in zich dragen, zal ook juist diezelfde plastiek scherp hunne gebreken doen uitkomen, hun doen staan als wezens uit een andere wereld, anders handelende en voelende dan wij, om wier meest heilige uitingen wij niet anders kunnen doen dan lachen, of de schouders ophalen.

Wanneer ik zeg, dat „Het zevende gebod” een goed tooneelspel is, dan bedoel ik daarmee, dat de daarin voorkomende personen, die algemeen menschelijke eigenschappen bezitten, die maken dat zij bij de toeschouwer een zoodanige indruk van realiteit verwekken, dat hij zich in hun toestand verplaatst kan denken, dat hij niet slechts

hoort, de woorden die zij spreken, maar ook meevoelt de emoties, die zij daarbij worden gedacht te ondervinden. Dit meeleven van menschelijke aandoeningen is het meest essentieele van ieder kunstgenot.

Wanneer het waar-zijn der daarin voorkomende personen de meest essentieele voorwaarde is voor het leveren van een goed tooneelspel. („Greift nur hinein ins vollen Menschenleben... und wo Ihr's packt, da ist 's interessant), dan is hiermede niet gezegd, dat deze personen aan werkelijk bestaande typen moeten ontleend zijn, maar dat hunne eigenschappen zóó moeten zijn, dat we ons die personen als werkelijk bestaande zouden kunnen denken. Aan één karakter in een stuk kunnen tien verschillende typen ten grondslag liggen, mits de auteur slechts zorg heeft gedragen, dat de gecombineerde eigenschappen niet met elkaar in contrast zijn. Het is net als een beeldhouwer die door het combineeren van de vormen van verschillende menschen één menschenbeeld maakt met een harmonie van vormen, als we weten, dat nooit heeft geleefd, maar dat toch op ons niet de indruk maakt van een onaardsch wezen, maar juist van den meest volkomen mensch.

Zoo is het bijvoorbeeld waarschijnlijk dat een vrouw als Lotte nooit in de „Pijp” heeft geleefd (waarvan enkele critici de auteur een verwijt hebben gemaakt), maar dit is voor de kunstwaarde van het stuk absoluut onbelangrijk; de vraag is slechts of we in Lotte kunnen vinden die algemeen vrouwelijke eigenschappen, die ons haar als een werkelijk bestaande vrouw doen beschouwen.

De actie, die Heyermans ons in „het zevende gebod” doet zien, is niet maar willekeurig gegrepen, maar met een bepaalde doel heeft hij een zekere zijde der hedendaagsche maatschappij als basis van zijn stuk gekozen, hij heeft ons willen wijzen op veel onnatuurlijken veel rots, dat uit de tegenwoordige samenleving voortvloeit en wel speciaal waar het geldt de geslachtsverhoudingen. Het stuk is dus een bepaald sentens-stuk.

Twee middelen staan den auteur ten dienste om zijn publiek te doordringen van de strekking van zijn stuk: hij kan zijne personen laten redeneeren over de toestanden, waarop hij de aandacht wil vestigen, maar ook kan hij zijne personen, op zoodanige wijs onder de invloed dier toestanden brengen, dat de uitwerking daarvan zich aan hen duidelijk openbaart. In het eerste geval spreekt hij tot het verstand van zijn publiek, in het tweede geval tot zijn gevoel. Slechts in het laatste geval kan er van kunst sprake zijn. Dit heeft Heyermans ook gevoeld. In „het zevende gebod” laat hij ons niet door de verstandelijke redeneering zijner personen tot de overtuiging komen dat ons maatschappelijk verband vijandig staat tegenover elke uiting van wezenlijke liefde, die toch slechts kan bestaan, waar man en vrouw volkomen vrij tegenover elkander staan, zonder dat een van beide door iets anders dan zijn liefde er toe kan worden gebracht, zich aan de ander te geven; maar door ons te laten meeleven met personen die lijden onder de invloed van die wanverhoudingen, door ons aldus de sensatie te geven, dat de toestand slecht is.

Zoo werken op zich zelf de dingen die Bart zegt in het derde bedrijf niet mee tot het ontstaan van deze sensatie doen dus als zoodanig tot het artistiek geheel niets ter zake; hun artistieke waarde bestaat slechts in de fijngevoelige wijze, waarop zij worden aangewend om Peter van zijn sombere gedachten af te leiden.

Er zijn er die in „het zevende gebod” een mislukt blijspel hebben willen zien, of liever die het jammer vonden, dat de humoristisch getinte tooneelen telkens weer in zoo diep tragische overgingen. Dit is een naar mijn meening zeer onjuiste opvatting. „Het zevende gebod” is in de eerste plaats tragisch, hopeloos tragisch. Zelfs de op zich zelf komische dingen, werken mee om het tragische van het geheel nog meer te doen uitkomen. Wie niet gevoelt wat Lotte lijdt, terwijl het echtpaar Ricaudet de kromste dingen doet, wie niet onder de luchtige gezegden van Bart tevens de fijngevoelige bedoeling bemerkt om Peter te sparen, wie niet het wanhopige gevoelt voor een fijngevoelige ziel, te moeten leven naast typen als Engel, het stuitende van hare vertrouwelijkheid, die heeft de zin van „het zevende gebod” niet gevat.

„Het zevende gebod” is de tragedie van Peter en Lotte, die elkaar willen liefhebben, alleen om elkander, zonder rekening te houden met maatschappelijke vooroordeelen; die voor dien waan worden gestraft door de maatschappij die ze niet met rust wil laten, tot Peter sterft en Lotte de straat wordt opgejaagd, onbegrepen, alleen.

(Wordt vervolgd.)

J. F. L.

Openbare Vergadering van de S. D. P. C.

op Dinsdag den 7^{en} Maart in Stads Doelen.

Spreker: P. L. TAK.

Onderwerp: Gemeente-politiek.

II

De waterleidingen zijn in Duitschland meestal in beheer der gemeente. In Amsterdam had men eerst eene Engelsche maatschappij die regelmatig was met het zenden van hare quitanties aan de verbruikers, dan met het voorzien in de behoefte aan water. Het is natuurlijk van heel veel belang dat er goed voor watertoevoer wordt gezorgd. In 't algemeen is dit in Europa zeer onvoldoende. In Rome, de stad die drie maal meer water per inwoner verbruikt, dan de Europeesche stad met het daarop volgend grootste waterverbruik, is het waterverbruik toch nog zeven maal geringer dan in de oudheid.

Op 't punt van waterleiding-exploitatie blijkt in Londen de taaiheid van de kapitalistische regeling.

In Londen wordt het water geleverd door een achttal particuliere maatschappijen. Een beweging daar tegen begon in 1866, toen de East-Londen-Company met haar rivierwater de cholera op grooten schaal had voortgeplant. Het overnemen door de gemeente gaat echter in Londen zoo gemakkelijk niet. Daarvoor is een wet noodig, die de goedkeuring van het Parlement behoeft. In 1880 stelde de minister een dergelijke wet voor, die echter, zooals later bleek, ontworpen was op het bureau van een der maatschappijen zelve, en niet bestemd was om aangenomen te worden maar enkel voor speculatieve doeleinden moest dienen. Men stelde n. l. voor dat de gemeente de waterleidingen voor 33 millioen zou overnemen. Dit bedrag was veel boven de totale beurswaarde van al de aandelen zoodat deze omhooggingen van 140 tot 213°/_o. Hiervan werd door de speculanten, en vooral door de ingewijden, goed partij getrokken. En de wet viel natuurlijk, de mannen van de maatschappijen hadden niet voor niets hun invloed in het Parlement. Toen werd er besloten tot eene enquête; er verscheen later een rapport, maar van naasting kwam niets: de maatschappijen waren nog altijd te machtig.

Nu is men nog steeds aan de maatschappijen overgeleverd. Men betaalt in Londen meer dan het dubbele van den kostenden prijs voor inferieur water. De toevoer is ongeregeld, verscheidene buurten moeten leidingwater ontberen; het water bestaat voor 17°/_o uit bronwater en de overige 83°/_o zijn rivierwater. De prise d'eau is op eene plaats in de rivier, waarboven meer dan een millioen menschen, meer dan een millioen schapen, duizenden paarden en duizenden stuks rundvee leven. De bevolking van Londen krijgt haar drinkwater dus eigenlijk uit een open riool! (Evenals in ons land Dordrecht en Rotterdam). De kans op verbreiding van epidemieën is daardoor natuurlijk groot, vooral in het dichtbevolkte East-Londen waar de watervoorziening bijzonder slecht is.

Men betaalt nu in Londen naar de huurwaarde van het huis dat men bewoont, met dien verstande, dat men een kleiner procent van de huurwaarde betaalt naarmate deze grooter is. Dit stelsel is gebaseerd op de overweging dat het waterverbruik niet is zuiver evenredig met de grootte van het huis dat men bewoont.

De huurwaarden der huizen in Londen nu worden, voor de belasting, iedere vijfjaar op nieuw getaxeerd. Zooals in alle groote steden stijgt ook in Londen voortdurend de waarde van den grond en van de huizen. De inkomsten der waterleiding-maatschappijen groeien dus eveneens aan. Met deze bijzondere winsten hielden de samenstellers van het hierboven genoemde wetsontwerp rekening, toen ze de koopsom zoo buitensporig hoog stelden.

Het bestuur van de City kwam na tijden van watersnood en ziekte eens op het denkbeeld de kosten van het water evenredig te maken met den welstand van den verbruiker. Daartegen kwam minister Churchill op, met de bewering dat dit een stap zou zijn in socialistische richting, want dat het zou zijn een aantasten van de voorrechten van den eigendom!

Zelfs toen na de nieuwe gemeentewetgeving van 1888 de graafschaps-raad meer democratisch was geworden, en het verzet tegen de waterleidingmaatschappijen weer levendig werd, bleven de kapitalisten de baas. De toestand bleef zooals ze was: voor veel geld weinig water. Toen in '94

de graafschapsraad vroeg overneming tegen getaxeerde waarde, weigerde het parlement zijne toestemming.

Nu is men van plan in de water-voorziening eene belangrijke verbetering te brengen door n. l. het water te gaan halen uit de bergmeeren van Wales. De acht maatschappijen verzetten zich hier nog wel tegen, maar er is kans op welslagen van het plan. Immers twee weken geleden is in Engeland eene groote conferentie gehouden van alle arbeiderspartijen en coöperatieve organisaties, waar besloten is dat de arbeiders zelfstandig aan de verkiezingen zullen gaan deelnemen. En arbeiders-afgevaardigden in de wetgevende lichamen kunnen in dezen veel doen.

Een ander onderwerp dat voor het nieuwe gemeentelven van groot belang is, is de zorg voor woningen. De groote opeenhooping van groote massa's arbeiders in de groote steden, maakt die zorg noodzakelijk. Het arbeidersbelang eischt haar, maar tegenover het arbeidersbelang staat het belang van den grondspeculant. Hoe slecht de arbeiderswoningen zijn kwam door het op vele plaatsen ingesteld onderzoek zeer sprekend aan den dag. Spreker wees op het groot aantal kelderwoningen in Amsterdam, en op 't weinige dat daartegen gedaan is. Ook in Berlijn en Hamburg wonen zeer veel menschen in kelders. En in Berlijn woonde een tiental jaren geleden 10°/_o der bevolking in overbevolkte woningen.

Uit de statistieken blijkt dat in kleine woningen de M³ lucht duurder wordt betaald dan in ruimere huizen. Spr. toonde dit aan met cijfers voor Bohemen, Weenen, Bazel.

Hoe ongezond het leven in overbevolkte buurten is, blijkt uit het feit dat in een wijk van Londen waar 6000 menschen in 700 krotten bij elkaar gepakt waren, het sterftecijfer het dubbele was van het algemeene sterftecijfer; bijna 40 per 1000 inwoners, terwijl van de 1000 kinderen daar 343 sterven vóór ze drie jaar oud waren. De gemeente Londen ont-eigende de geheele krotten-rommel, sloopte verscheidene ervan, bouwde 144 nieuwe woningen waarin 2800 menschen een plaats vonden; 3200 personen kregen verhuisgeld en zochten zelf nieuwe woningen. Waar bleven nu die 3200? Voor een groot gedeelte in andere krotten. Maar het algemeen is er toch op vooruitgegaan en men moet nu eenmaal zóó beginnen, voortgaande kunnen ook de anderen aan betere huisvesting worden geholpen.

De Engelsche woningwet van 1890 leverde het voorbeeld voor ons ontwerp-woningwet van nu. Dit ontwerp wordt door spr. in het kort behandeld. De verbetering die het ons belooft is dat de onteigening nu door gemeenteraadsbesluit, met koninklijke goedkeuring, zal kunnen geschieden en geen wet meer noodig is. Wordt deze wet aangenomen dan komt er veel werk voor de gemeenteraden; dan komt er te bouwen, te beslissen over het type van woning, over den huurprijs, in 't algemeen over de wijze van uitvoering van de wet. Het is noodig dat de arbeiders zelf daarbij een duit in 't zakje doen.

Hierbij dient een enkel woord gezegd over grondspeculatie. Bij het zich uitbreiden van de gemeenten krijgt grond aan den buitenkant eene hoogere waarde. Toen de grond van de tegenwoordige Pijp in Amsterdam nog niet bebouwd was, nog weiland was, koste de hectare er f 37500. Nu wonen er 50,000 menschen en nu kost de hectare grond f 500,000. Aan deze fluctuatien in prijs, die 't gevolg zijn van de verandering van bestemming der gronden, danken de speculanten groote winsten. De grond bijv. om Berlijn steeg van 1870 tot 1890 met 3500 millioen mark. De bekende aardappelakker van Schönberg die eertijds voor f 4860 verkocht werd, was later 750 maal zooveel waard!

De waardevermeerdering nu is hoofdzakelijk te danken aan de gemeenschap. Waar gebouwd wordt, daar wordt gezorgd voor rioleering, voor bewaking, voor tal van maatregelen. Toch krijgt de gemeenschap niets van de vruchten harer bemoeiingen; deze vloeien in den zak van den speculant. Het fortuin van de Astors in Amerika is aan zulke gemeenschaps-bemoeiingen grootendeels te danken. En de hertog van Westminster maakte groote winsten met zijn grond in Londen. In 1895 werd in Berlijn verkocht voor afbraak voor f 1,185,000 een huis dat vroeger met bouwen en al slechts f 20,000 had gekost. Zoo verdienen particulieren wat de gemeenschap toekomt.

In vroegere tijden was de bouwer de lasthebber van den bouwheer, die de materialen leverde. Nu levert de bouwer de materialen en de arbeidskracht. De drang ontstond spoedig om van het bouwen groot-bedrijf te maken. We

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

VAN DONDERDAG 15 MAART 1900.

zien de groote aannemer optreden. Bekend is bijv. de „Gouden Ploeg” (die schatten verdiende bij den aanleg der spoorwegen).

Een nieuwe phase van het bouwen in de steden is dat men gaat bouwen op risico, als speculatief bedrijf, niet op bestelling zooals vroeger, maar uit winstzucht, voor de markt. Woningen worden waar. Terwijl nu de productie van waren in 't algemeen zich ontwikkelen wil tot grootbedrijf, is het speculatieve bouwen weer kleinbedrijf geworden. Dit komt door de eigenaardigheid van de speculatie. Voor den grond spekulant is de kleine bouwer gemakkelijker te exploiteeren. Slecht bouwen is nu het middel om winst te maken. De huur is aan grenzen gebonden, de bouw mag dus niet te veel kosten, dan zou de winst te laag worden. De speculatie is ook niet op langen termijn, soliditeit van het gebouwde is geen vereischte. Het zijn de kleine bouwers die slecht bouwen, hen dwingt de uitbuiting door den geldschietter die hem in zijn macht heeft. De bouwers van arbeiderswoningen komen uit allerlei onbekwame lieden voort.

De kleine ondernemer wordt nu natuurlijk een loon-drukker, hij wil en kan dikwijls geene flinke arbeidsloonen betalen. Hij wordt nu behalve voor den geldschietten nog nuttig voor den andere categorie van menschen n.l. voor de groote timmerlieden. Dit is wel gebleken bij de staking der timmerlieden in 1898; het loon dat toen gevraagd werd was vroeger door de groote bazen als billijk erkend. Nu weigerden ze het te geven, wijzende op de lage loonen die de kleine bouwers betaalden. Deze zijn de loonregelaars, en loonbedervers, in de groote steden. Zoo zijn de gevolgen van de grondspeculatie voor het arbeidersleven.

Hoe komen we nu uit deze wan-toestanden? Op den duur moeten we er uit komen door de gemeenten op grooten schaal te laten onteigenen. Maar dit kan nu nog niet. De gemeenten zijn nu schraal bij kas.

Het belastingstelsel geeft ook niet veel gelegenheid. De progressie is zeer onvoldoende, daarvoor heeft de minister Van Houten wel gezorgd.

Nu komen onze sociale-rechtvaardigheid-minnende ministers Goeman Borgesius en Pierson met een voorstel waarbij de progressie eenigszins anders zal worden geregeld; echter wel zóó dat de groote inkomens den dans zoo goed als ontspringen zullen.

Toch, geld is er noodig. Voor betere bezoldiging van gemeente-ambtenaren, voor onderwijs, voor volksbibliotheken, voor badhuizen, en voor nog vele andere dingen moeten de gemeenten geld hebben. Hoe er aan te komen? Men moet het zien te krijgen uit de gemeentelijke bedrijven. De oude theorie verbiedt dit wel, maar de omstandigheden gebieden om met de oude theorie te breken.

Het middel om op den duur aan geld te komen is eene belasting op den bouwgrond. Men voert hiertegen wel aan dat de huren er door sterk zouden stijgen; maar die vrees is overdreven, want er zijn nog vele andere factoren die de huren bepalen. Maakt men de huren te hoog dan is er trouwens ook nog grond genoeg waarop goedkoopere woningen kunnen worden gebouwd.

Deze grondbelasting is in zekeren zin eene onteigening, maar de omstandigheden zullen er de gemeenten toe noodzaken.

In Nieuw-Zeeland heeft men een zeer eigenaardig stelsel om de waarde van den grond voor de belasting te bepalen. Men laat iederen eigenaar zijn eigen grond taxeerden. Tegen het gevaar dat hij te laag zal schatten heeft men zich behoed door te bepalen dat de gemeente voor den taxatieprijs het eigendom kan overnemen. Nu schat men vrij juist. Het stelsel voldoet goed.

Toen onze gemeentewet van 1851 tot stand kwam was zij inderdaad een uitmuntend stuk werk. Nu is zij uit den tijd, de gemeente is er uitgegroeid, toch denkt men er weinig aan haar te veranderen: de kapitalisten-belangen staan in den weg.

Nog vestigt spr. de aandacht der aanwezigen op de taak van de gemeente om bepalingen omtrent loon en arbeidsduur te doen opnemen bij aanbesteed werk. In Amsterdam bestaan deze. In Rotterdam werd een voorstel hieromtrent na jarenlang aanhangende te zijn geweest, 't vorige jaar verworpen „op gronden van algemeen belang”. Deze ge-

meente-verordeningen hebben het voordeel dat zij een „standaardloon” in 't leven roepen, dat een uitgangspunt, een hou-vast, kan zijn, bij arbeiders-bewegingen. In de praktijk (vooral in Engeland bij de Trade Unions) is dit gebleken van veel belang te zijn.

Te Delft is reeds 7 jaren achtereen gevraagd om maximum- en minimum-bepalingen, zonder succes! Hieruit blijkt dat het gemeente-bestuur van Delft de arbeidersbelangen niet ter harte neemt. Daarom wekt spr. ten slotte de aanwezige arbeiders op zich flink in te spannen bij de ophanden zijnde verkiezing van een raadslid, en drukt hun op het hart den arbeiderscandidaat met alle macht te steunen.

Er was nog eenig zeer interessant debat. De bekende anarchist (ook wel zich noemende: libertair socialist, wat in de wandeling gewoonlijk „vrije” heet) I. I. Samson, de Amsterdamsche domelaeraat bij uitnemendheid, had het blijkbaar de moeite waard geacht P. L. Tak naar Delft te volgen en bracht op (voor hem bijzonder) kalme manier zijne bezwaren tegen de politieke actie te voorschijn. Hij insinueerde slechts een enkele maal, natuurlijk 't gewone praatje van „op de schouders der arbeiders naar boven”! Overigens was zijn optreden werkelijk zeer parlementair.

De spreker beantwoordde hem tot tweemaal toe op zeer geestige en afdoende wijze, in keurigen vorm.

Er werd gecollecteerd voor de stakende sigarenmakers en de werklooze diamantbewerkers. A.

Aan G. D. J.

De heer hierboven schijnt mij niet te kunnen begrijpen. Ik kom op tegen een stukje, omdat ik het geleuter vind en de Simplicissimus allerminst een blad om beleuterd te worden, meneer G. D. J. denkt dat ik het over den titel alleen heb. Weet meneer G. D. J. niet, dat een titel een zekere pretentie meebrengt? 't Was een vergissing!

Vooruit dan maar! ik blijf het stuk toch nog misplaatst geleuter vinden.

Vriendelijk bedankt voor uw kunstbeschuwing over de Corpsmaagd, u moet dat bepaald eens uitwerken tot eene lezing op „Vrije Studie”.

Om uzelf met een windmolen te vergelijken is waarlijk al te bescheiden. Tegen den titel van uw stuk heb ik heelemaal niets, want dezen keer snap ik er niets van, misschien wilt u de uitlegging ervan eens in het Weekblad plaatsen, er zijn er meer die er naar snakken.

Morgen.

J. M. GRITTERS DOUBLET.

Toen ik de vorige maal mijn antwoord aan den heer Gritters schreef en hem er op attent maakte dat hij tegen windmolens wilde vechten, vermoedde ik weinig dat hij in zoo onzachte aanraking met de gewaande reuzen zou zijn gekomen als waarvan hij nu blijk geeft. De heer Gritters n.l. leest uit dat antwoord, dat ik mij vergelijk met een windmolen. Wel! dat lapt hij hem, dunkt mij. Ik wilde wel, dat hij mij eens zeide hoe! Maar hoe het zij; 't blijft in beide gevallen een feit, dat hij een klap van den molen beet heeft; daar gaat niets van af.

Onder dit gezichtspunt is 't te begrijpen dat onze tweede Don Quichot voortgaat met zijn somber gejammer, verder: dat hij het nog eens drie keer uitschreeuwt, dat hij mijn stuk geleuter vindt en dat ik hem nog eens zeg dat ik er heusch niet over denk om op al die ongemotiveerde leuterpraat in te gaan, daar ik wel wat beters te doen heb; en eindelijk, dat hij geen erge lust meer heeft om mijn titel, waarvan ik hem toch beleefdelijk reeds twee letters zeide, te raden.

Echter! er is geen ongeluk zoo groot of er is nog wel een gelukje bij. Want u, mijnheer Gritters, heeft in uw benarden toestand het nog over u kunnen verkrijgen mij met vriendelijken raad bij te staan. U doet mij n.l. 't idee aan de hand mijn kunstbeschuwing uit te werken voor vrije studie. Nou! 'k zal er eens over denken, hoor! Overigens tot wederdienst bereid!

'n Avond.

G. D. J.

Waarom geen polemiëk?

Wat speelde mij veel door 't hoofd, toen ik Donderdag-avond thuishkomende en 't Weekblad opslaande het stukje las „Polemiëk” als titel voerende. Ik las het en las het nog eens; dacht na en dacht nog eens en herhaalde eenige malen in mijzelve: „maar polemiëk moeten we krijgen van anderen” Polemiëk blijft uit; „waarom hooren we van die menschen nooit iets?”

Waar een vraag gesteld wordt, is 't rationeel dat een antwoord volgt; welnu laat ik trachten het antwoord te geven, zooals ik de zaken inzie. Ik voerde een innerlijke strijd, want, lieve deugd, te schrijven in het Weekblad is een heele durf, dat is maar niet voor Jan en alleman weggelegd, potdorie nee hoor, al heel wat slachtoffers heeft de komst van nummer x en nummer ij gemaakt. Zeg weet je nog wel A. v. O. dat kon je in je zak steken, kleine jongens mogen niet meepraten, versta je dat? Menschen, die geen goede stijl schrijven, worden niet toegelaten, ja wel toch, maar als afschrik-wekkend-voorbeeld. Andere meeningen verkondigend, werd je niet kalm geargumenteed weerlegd nee gescholden meneer, dat 't je groen en geel voor de oogen werd. Bom, afgemaakt; nieuwe kandidaten? Niemand niet? eenmaal-andermaal... met opgestroopte hemdsmouwen stonden ze je op te wachten, om je te vermorselen, te verbrijzelen met woest-naar-je-hoofd-geslingerde-woorden, zoodat ten slotte de grond bezaaid was met wreedaardig vermoorde individuen, en boven op den puinhoop dezer menschelijke wezens stond in woeste omarming, trots-neerziende op de vernietigde menschenklomp . . . . . de redactie.

Het gevolg van deze zegepraal?, . . . de menschen die niets anders zouden willen dan hunne meening te uiten, ze bleven weg, onverschilligheid tegenover het, door zoo menigeeen als „dat schendblad” getypeerde Studenten Weekblad ontstond; zelfs haat, stille voortwoekerende haat maakte zich van velen meester, maar het zwijgen was opgelegd en men bleef zwijgen, zich niet meer willende blootstellen aan zoo'n behandeling, niet meer willende in 't stof getrapt te worden, niet door argumentatie op kalmen toon maar door overdondering met groote-vlijmscherpe-alles-verzengende en vernietigende woorden. Het bloed der gevallene slachtoffers vloeide al langzamer en langzamer, vloeide niet meer. De lijken verteerden, zakten ineen en de zich op den top in woeste omarming bevindende redacteuren zakten meê in broederlijk samengaan. Dan maar in godesnaam verder elk voor zich, zijne ideën centrifigeeren, maar ook daar had je nou weer dat intense lamlendige van geen tegenstand te ondervinden, „men” schudde van neen of zeide van ja maar elk voor zich; of ver van „de gevaarlijke plaats” werden in geheime bijeenkomsten dit goed dat afgekeurd, er heerschte stilte als in 't graf en er vloeide geen bloed. En nu, nu, smeekend de handen omhoog heffend, roepen zij de zwijgende menigte toe, maar mijn God, veroer je toch, kik, geef geluid, want onze woorden ze gaan 't luchtruim in, maar eilacie ze ondervinden geen weerstand en zweven door, door, eindeloos door, in 't oneindige verdwijnend.

Ziedaar mijne meening — gij redactie hebt zelf polemiëk gedood door uwe wijze van redigeeren. Ik heb mijn hart uitgestort tot den laatsten druppel, in stille ootmoed wacht ik de gevolgen af van mijn daad. Dat ik spreek „namens velen” daarvan ben ik overtuigd en dat heeft bijgedragen tot 't waagstuk uit te voeren mij in 't Weekblad te uiten.

Uw onderdanige dienaar,
J. C. d. R. d. W.

Aan den heer De R. de W.

Ik ben blij dat de zon hoog aan den hemel stond toen ik uw stukje voor 't eerst onder oogen kreeg. Was het op den laten avond geweest dan had ik zeker het naar bed gaan nog een paar uur uitgesteld uit vrees voor benauwde droomen. Want stroomen bloed, stapels lijken, puinhoopen van menschelijke wezens, een vernietigde menschenklomp, een grond bezaaid met wreedaardig vermoorde individuen, br. 'tis een klimax van afschuwelijkheden. En boven dat alles maar steeds die zich in woeste omarming bevindende redacteuren-grootmoordenaars, met opgestroopte hemdsmouwen, die dan later, bij de slot-apotheose, smeekend de han-

den omhoog heffen...! Heeft het u zelf bij het schrijven niet verschrikkelijk aangepakt?

Maar hoor eens, wat meent ge nu eigenlijk met uw bloederig stuk te bewijzen? Dat de redactie alle lust tot polemiseeren bij de lezers er uit gebeuld heeft? Dan is het wel jammer dat ge u slechts op één feit kunt beroepen, en dan nog maar op een feit dat dagteekent van December 1898 terwijl wij nu Maart 1900 schrijven. Dat feit zelf zal ik niet nader bespreken, maar wel wil ik u even aanraden het stukje van den heer A. v. O. (in n°. 10 van den eersten jaargang) plus het onderschrift van de redactie nog eens aandachtig te lezen en kalm te overdenken. Ge kunt dan voor u zelf wel uitmaken of het een schade is voor het blad dat stukjes als van O. niet meer bij de redactie binnenkomen. Het schijnt niet overbodig u te zeggen dat niemand onzer dergelijke polemiëk-stukken(!) verlangt.

U zou nog altijd overblijven te bewijzen de stelling: „Andere meeningen verkondigend, werd je niet kalm geargumenteed weerlegd, maar gescholden dat 't je groen en geel voor de oogen werd.” Maar die stelling kunt ge niet bewijzen, omdat zij eene onbezonnen neergeschreven onwaarheid is.

Ja, meneer De R. de W., dat u veel door 't hoofd speelde na lecture van 't vorige weekblad-nummer, dat geloof ik en dat hebt ge doen merken. Maar ge schrijft ook; „ik dacht na en dacht nog eens na”. Dat kan u geen ernst zijn.
J. W. A.

Berichten en mededeelingen.

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

Herstemmingen Dinsdag en Vrijdag: President Almanak-Redactie VAN DEN BROEK en SALBERG.

Secretaris Almanak-Redactie: LIGTENBERG, SALBERG, HAVERKAMP BEGEMAN en DE RUIJTER DE WILDT.

4 Reünie-Commissarissen: BROEKMAN, OP TE NOORT, BONGAERTS, HAVERKAMP BEGEMAN, BROESE VAN GROENAU, V. D. WALL BAKE, ROBBERS, MEYLL.

GEARKOMSTE FEN FRISIA.

Snjeuntojoune de 17e fen Lentemoanne om healwei njoggenen.

MEYERINCH, Oude Delft 35.
De Foarsitter.

Correspondentie.

A. Het stukje van P. S. is nog niet ingekomen.

ADVERTENTIEN.

HAAGSCHE KUNSTKRING.

VERLOTING

van Schilderijen, Aquarellen,
Beeldhouwwerken en andere
Kunstvoorwerpen.

Te houden met toestemming van H. M. DE KONINGIN,
verleend bij Kon. Besl. van 18 November 1899, N°. 75.

Bewijzen van Aandeel à f 2,50
voor DELFT verkrijgbaar bij den Boekhandelaar
J. WALTMAN JR., Binnenwatersloot 33.

CORPSBEELD.

IN DEN TECHNISCHE BOEKHANDEL VAN
J. WALTMAN JR. LIGT TER TEEKENING EEN
INTEEKENLIJST VOOR HET NIEUWE
CORPSBEELD